

"Illustration är ett område inom visuell journalistik där man kan göra saker som inte är möjliga med text eller fotografi. Och om illustrationen är bra, innehåller den en idé som läsaren själv kan upptäcka - då fastnar artikeln i minnet."

Ville Tietäväinen, illustratör och grafisk designer

TIDNINGARTIKLAR ILLUSTRERAS, FÖR ATT BILDER...

förtydligar artikelns ämne,
fångar läsarens uppmärksamhet,
förmedlar känslor,
lockar till läsning,
höjer tidningens estetiska värde,
skiljer ut tidningen från konkurrenterna,
skapar en visuell identitet för tidningen.

REFLEKTERA!

Den vidstående förstasidan till Helsingin Sanomat har illustrerats av Ville Tietäväinen. Illustrationen hör samman med en artikel på insidorna om Finlands väg till medlemskap i Nato.

Läs citatet av journalisten Ville Hänninen nedan och sedan texten i anslutning till textillustrationen på Helsingin Sanomats förstasida. Vad förmedlar bilden som inte syns i själva texten?

"En riktigt bra illustration gör en bra artikel ännu bättre. Det är en särskild njutning att läsa journalistik där bilden inte förklarar det som redan står i texten, utan tillför den nya nivåer."

Ville Hänninen, journalist

Källa: Kertova kuva, journalistisen kuvituksen mahdollisuuksia ja keinoja, SKS 2018.

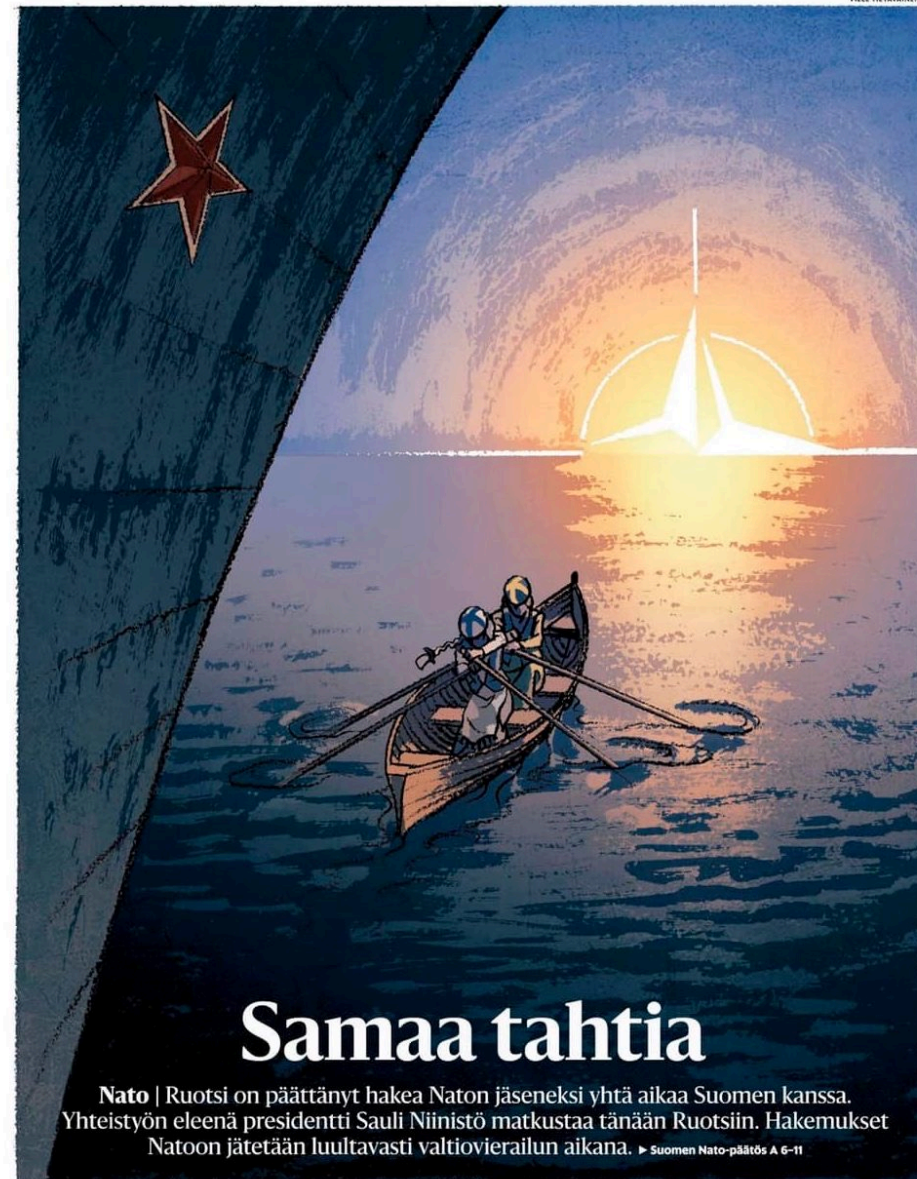

Illustration Ville Tietäväinen, 2022. Helsingin Sanomat.

Samaa tahtia

Nato | Ruotsi on päättänyt hakea Naton jäseneksi yhtä aikaa Suomen kanssa. Yhteistyön eleenä presidentti Sauli Niinistö matkustaa tänään Ruotsiin. Hakemukset Natoon jätetään luultavasti valtioyerailun aikana. ▶ Suomen Nato-päätös A 6-11

"Att illustrera handlar om att sammanfatta, tillspetsa och hitta det väsentliga. Genom illustration kan man utöver det konkreta också ge uttryck för abstrakta teman - som demokrati eller känslor."

Ville Tietäväinen, illustratör och grafisk designer

TYPER AV TIDNINGSIILLUSTRATION OCH DERAS MÖJLIGHETER

Att kunna teckna och ha en bra fantasi är viktiga verktyg för en illustratör, men illustratören måste också bygga illustrationerna på allmänbildning och bakgrundsarbete.

Illustratören väljer rätt verktyg ur sin verktygslåda beroende på uppdragen, som kan vara mycket varierande.

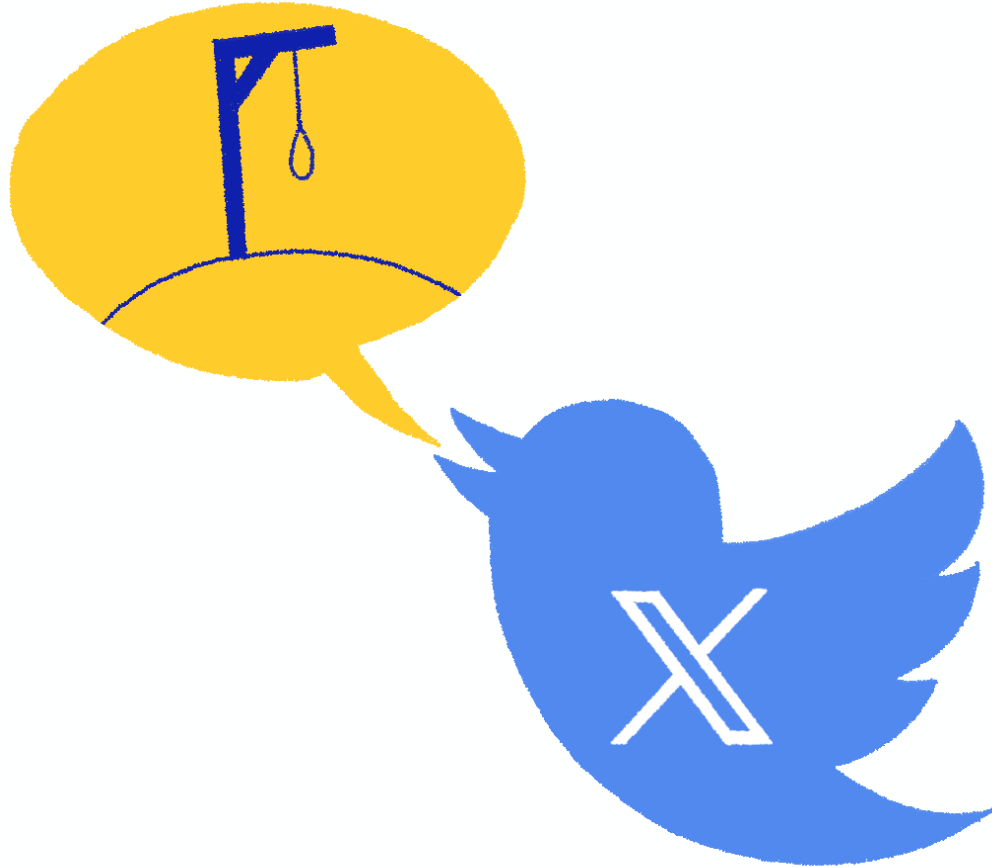

ILLUSTRATION AV BEGREPP

Nyhetsfotografier är dokumentära:
de visar vad som verkligen hänt.

Abstrakta begrepp - som demokrati
eller propaganda - är däremot svåra
eller omöjliga att uttrycka i fotografi.
Då behövs en illustratör.

Vad tycker du att den här
illustrationen handlar om?

Hatretorik har blivit en synlig del av verksamhetskulturen i nätet.

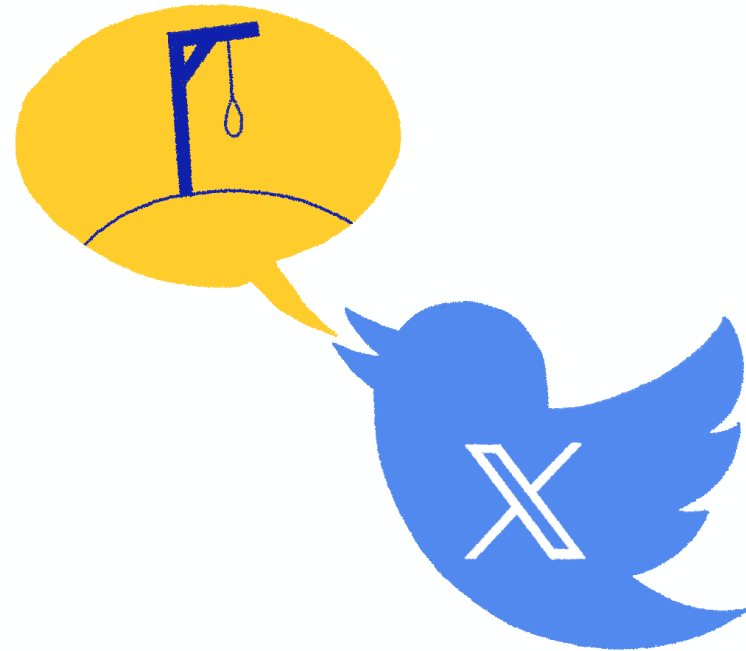

ILLUSTRATION AV BEGREPP

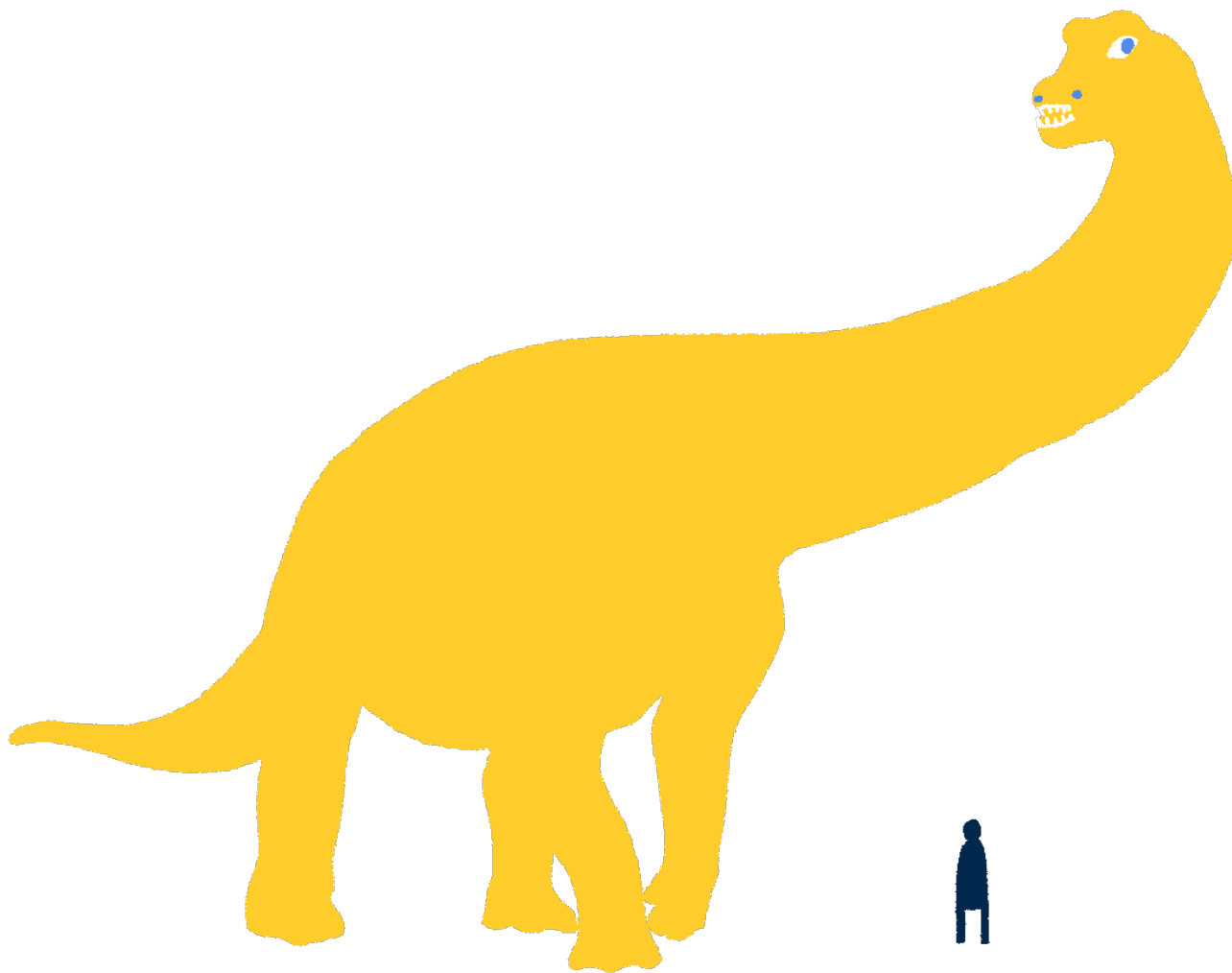

ILLUSTRATION AV REPORTAGE

Reportage i tidningar illustreras oftast med fotografier. Läsaren får en känsla av att vara på plats.

Journalister skriver också artiklar om ämnen det inte finns fotografier av. Ämnet kan också vara så känsligt att det inte är möjligt att använda sig av fotografierna som finns.

Reportageillustrationer förmedlar egentligen inte information, men de skapar stämning och perspektiv i artikeln.

PEDAGOGISKA ILLUSTRATIONER

Om du besöker en medeltida kyrka ser du målningar som både dekorerar kyrkorummet och lär ut till exempel moral eller kristna berättelser.

Illustration har alltså äldre rötter än boktryckarkonsten.

Som namnet säger har pedagogiska illustrationer en pedagogisk funktion - att förklara och förtydliga, som här, där en dinosaurs storlek visas i förhållande till en människa.

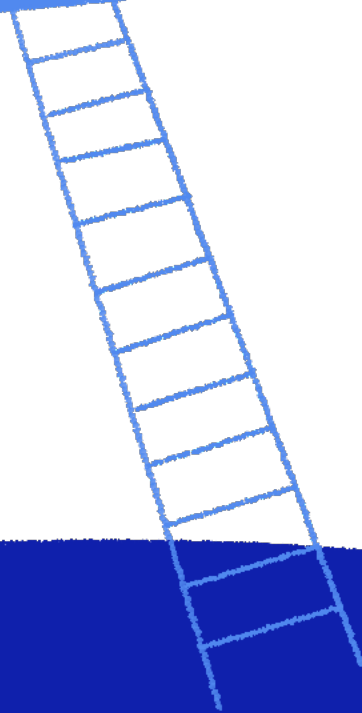
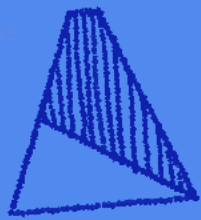
PORTRÄTTILLUSTRATION

En porträttillustration visar framför allt personens personlighet.

Ett bra porträtt fångar någonting viktigt och insiktsfullt i personens personlighet, historia eller verksamhet.

Texten i artikeln ger illustrationen bakgrund.

Närbesläktade med porträttet är karikatyler och satirteckningar, där man skruvar till och överdriver mycket mer.

FANTASIVÄRLDAR

Framtid, visioner och utopier
går inte att fotografera.

Illustratören kan däremot visa
även det osynliga och överkliga.

Endast fantasin sätter gränser!

OBS!

Se exempel på
tidningsillustrationer på Ville
Tietäväinens [webbplats!](#)

REFLEKTERA!

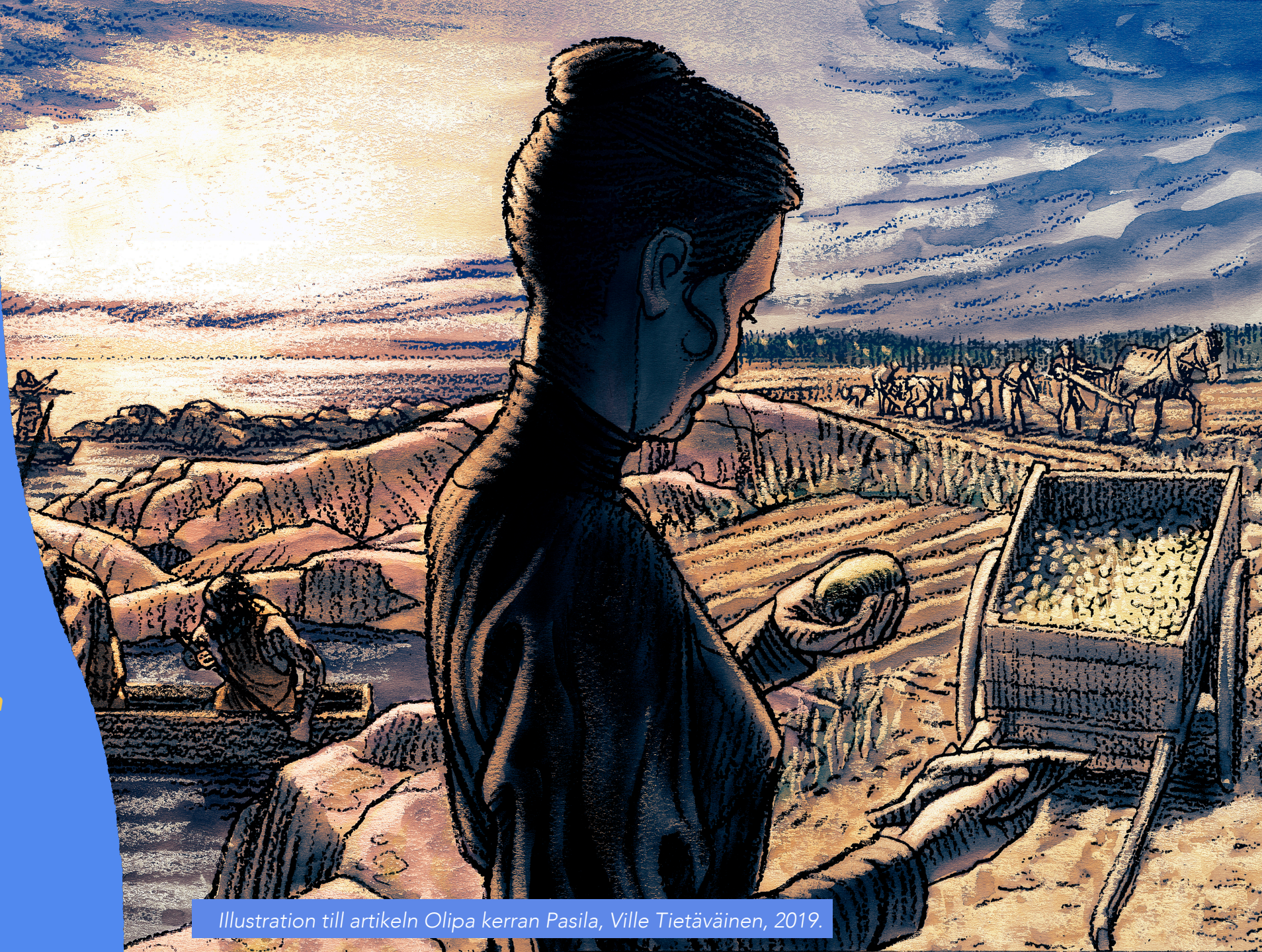
Ville Tietäväinens illustration till artikeln *Olipa kerran Pasila* i Suomen Kuvalehti berättar jordens historia – utifrån stadsdelen Böles perspektiv. Läs Tietäväinens citat nedan. Vad tror du han menar med att skapa "små universum"?

"Det bästa med illustratörens arbete är att man får skapa små universum helt själv, utan kompromisser eller ett stort produktionmaskineri."

Ville Tietäväinen

[Läs artikeln på nätet.](#)

Illustration till artikeln *Olipa kerran Pasila*, Ville Tietäväinen, 2019.

UPPGIFT: Rubrik och idé

Det första steget i illustratörens arbete är att titta på artikelrubriken och utveckla en idé från den.

1. Välj en av de tre tidningsrubrikerna nedan att illustrera.
2. Satsa på idéutvecklingssteget! Slut ögonen och ge fantasin fria tyglar! Vilka bilder väcker rubriken i ditt sinne? Vad skulle det kunna hända i bilden? Vilken symbolik eller vilka referenser till historia eller populärkultur skulle du kunna använda? Skriv ner alla idéer, även de mest galna, t.ex. i en tankekarta.
3. Gör skisser på illustrationen, blyerts på papper.
4. Titta på skisserna tillsammans. Tips för diskussionen finns på nästa sida.
5. Ni kan avsluta uppgiften här och ta den som en övning i idéutveckling, men ni kan också utveckla idéerna till en färdig illustration med olika tekniker: tusch, blyerts, måleri eller digitalt. Komplettera illustrationen med rubriken och källan.

"Fysisk inaktivitet är ett problem av megaklass", säger olympiska kommitténs chef Jan Vapaavuori
Keski-suomalainen, 13.7.2023

Varför skjuter man i krig? Kunde man inte lika gärna brottas?
Barnens vetenskapsfrågor,
Helsingin Sanomat 22.6.2023

Tystnad hjälper mot stress
Hyvä Terveys, 23.6.2023

UPPGIFT: Rubrik och idé

Diskutera:

Hur kändes det att jobba utgående från en färdig text?

Vilken rubrik var lättast att illustrera och vilken var svårast?
Varför?

Hjälpte det att medvetet satsa på idéutvecklingen?
Vilka idéer och insikter fick du?

Vilka nya perspektiv skapar illustrationerna till texten?

Skiljer sig illustrationernas ton från rubrikens ton och är det möjligt att använda exempelvis humor för att lätta upp ett tungt ämne?

Tycker du att idén behöver utvecklas vidare eller fungerar den redan tillräckligt bra?

"Fysisk inaktivitet är ett problem av megaklass", säger olympiska kommitténs chef Jan Vapaavuori
Keski-suomalainen, 13.7.2023

Varför skjuter man i krig? Kunde man inte lika gärna brottas?
Barnens vetenskapsfrågor,
Helsingin Sanomat 22.6.2023

Tystnad hjälper mot stress
Hyvä Terveys, 23.6.2023

UPPGIFT: Porträtt och karikatyr

I tidningar kan man egentligen göra porträtt och särskilt karikatyrer endast av kända personer, för läsaren måste ju kunna känna igen vem det är.

Välj en person. Studera personen du valt, hans person och historia: vad är personen känd för, vad har man skrivit om hen, vilken bild i offentligheten har hen och vilka bilder har redan publicerats av hen.

Vilket sätt att tala, vilka gester eller miner, vilken verksamhet känns typiska för personen? Gör ett personporträtt av personen som du valt. Fokusera på personens mest igenkännliga drag. I karikatyrer är det vanligt att överdriva kraftigt:

Långt blir riktigt långt, kort blir extremt kort. Kom ihåg: det viktiga i porträttillustration är den insiktsfulla tolkningen - inte teknisk perfektion!

Källor:

Hänninen, V. , Tietäväinen, V. 2018. Kertova kuva,
journalistisen kuvituksen mahdollisuuksia ja keinoja.
Finska litteratursällskapet, Helsingfors, 2018

Arbetsgrupp

Katriina Kaija, Outi Laine

Text, illustration och layout

Outi Laine

Översättning

Leif Pietilä / Skrivsam Ab

Översättningens beställare och utgivare

Stoff riksomfattande utvecklingsuppgiften i bildkonst
Kuvistuubi - Savonlinnan taidelukio

Korrektur

Joel Gräfnings, Laila Rebers-Holländer, Kia Norrstam

Publikationen är en del av Undervisnings- och kulturministeriets nationella utvecklingsprojekt för bildkonst i gymnasiet.

www.stoff.fi